

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอสุขสัธารมย์ จังหวัดระนอง

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ เดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายวินัย ทองพร้อม

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๓๓ ม.๗ ต.นาคา อ.สุขสัธารมย์ จ.ระนอง

โทรศัพท์ ๐๘๙๒๘๙๙๔๔๗ Facebook-..... Line-.....

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๙

ปัจจุบันอายุ ๕๙ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

๖. อาชีพปัจจุบัน

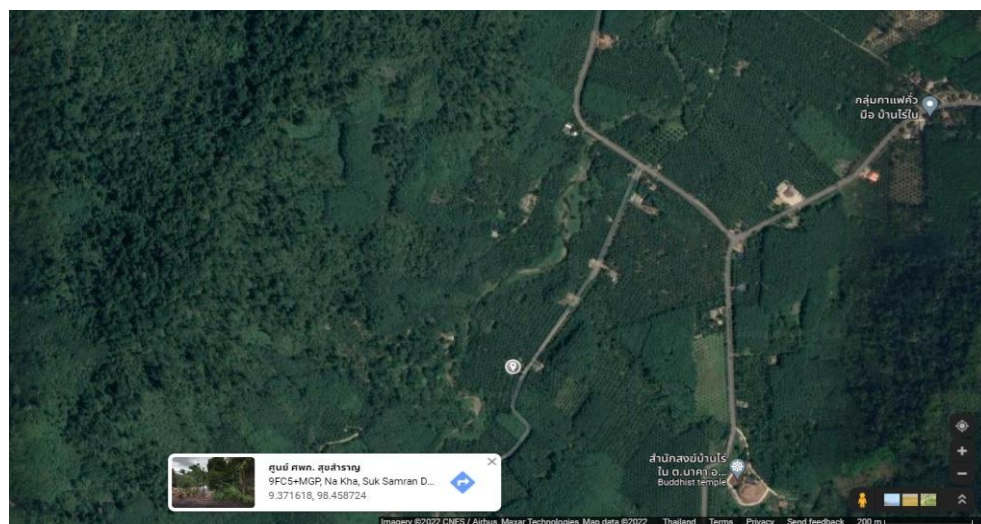
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๕๓๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ปาล์มน้ำมัน

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๒..... แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้ :

- ๑) แปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน ลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ

การใส่ปุ๋ยปาล์มน้ำมัน ในพื้นที่ที่มีฝนตกชุก ทำให้ปุ๋ย โดนชะล้างไปกับหน้าดิน เกษตรกรต้นแบบ จึงมีการใส่ปุ๋ยตามแบบปกติ และใส่ไว้ผ่านท่อ เพื่อให้ปาล์มน้ำมันมาการดูดซึมธาตุอาหารได้ในช่วงฤดูฝน

- ๒) แปลงเรียนรู้การปลูกผักแบบผสมผสาน

แปลงเรียนรู้การปลูกผักผสมผสาน มีการปลูกผักแบบหมุนเวียน และผสมผสาน และมีการจัดการ ศัตรูพืชและแมลงโดยวิธีที่ปลอดภัย

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๔.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑. การจัดการสวนปาล์มให้น้ำมันอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒. การทำหมวกยาง

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ ฐานการเรียนรู้การวิเคราะห์ดิน

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ ฐานเศรษฐกิจพอเพียง

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๖.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มให้น้ำมัน ลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การทำหมวกยางเพื่อแก้ปัญหาการกรีดยางหน้าฝน

๒. การเก็บตัวอย่างดินเพื่อการวิเคราะห์

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การกรีดยางอย่างถูกวิธี

๒. การผสมปุ๋ยใช้เอง

๓. การปลูกพืชผัก/พืชสมุนไพร

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก.

หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน ลดต้นทุนการใช้ปุ๋ย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดต้นทุนการผลิต ลดการชะล้างธาตุอาหาร ช่วยปรับปรุงคุณภาพดินในระยะยาว เช่น เพิ่มค่า pH ของดิน และเพิ่มประสิทธิภาพในการดูดซึมธาตุอาหารของปาล์มน้ำมัน โดยมีรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ คือ ภายในศูนย์ศพก. มีแปลงสาธิตการให้ปุ๋ยปาล์มน้ำมันแบบปกติทั่วไป และมีการเสริมด้วยการใส่ปุ๋ยไว้ในท่อซึ่งทำมาจากท่อ PVC หรือขวดน้ำ และฝังไว้บริเวณรอบ ๆ โคนต้น จำนวน ๓-๔ จุด และปุ๋ยรอบแรกหมดและจะทำการย้ายจุดวางท่อรอบ ๆ ต้น ทุกๆ ๒ ปี เพื่อให้มีการกระจายตัวของปุ๋ย เนื่องจากพื้นที่ตั้ง ศพก. และอำเภอใกล้เคียงเป็นพื้นที่ที่มีฝนตกชุกตลอดทั้งปี ส่งผลต่อการสูญเสียธาตุอาหารเมื่อมีการให้ปุ๋ยแบบปกติเป็นจำนวนมาก วิธีนี้ทำจึงทำให้ปาล์มน้ำมันมีผลผลิตที่มีคุณภาพ และสามารถลดต้นทุนการผลิตแก่เกษตรกรได้

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ทำหน้าที่เป็นผู้แทนเกษตรกรในพื้นที่ โดยมีบทบาทสำคัญในการสะท้อนปัญหา ข้อเสนอ และแนวทางการพัฒนาในพื้นที่ให้แก่คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด เพื่อให้แผนปฏิบัติการมีความสอดคล้องกับบริบทจริงของเกษตรกรในพื้นที่ การเข้ามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ นายวินัย ทองพร้อม ได้เข้าร่วมและมีบทบาทในกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติ การผ่านวิธีการต่างๆ ดังนี้

๑) เข้าร่วมประชุมประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ เพื่อนำเอา ข้อเสนอ และปัญหา ไปเสนอต่อการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด

๒) เข้าร่วมเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการที่จัดโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อระดมความคิดเห็น วิเคราะห์สถานการณ์เกษตรในพื้นที่ และกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์หลัก แสดงความเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกษตรกรเผชิญจริง เช่น ปัญหาเรื่องราคาผลผลิตตกต่ำ ปัญหาน้ำเพื่อการเกษตร ฯลฯ

๓) ร่วมแสดงความคิดเห็นในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรในจังหวัด เช่น ข้อมูลการผลิต พื้นที่เป้าหมาย ศักยภาพสินค้าเกษตร

๔) มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน เช่น การเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเกษตรกรกับภาคเอกชน ตลาด หรือหน่วยวิจัย

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอสุขสำราญจัดทำแผนเสนอรับงบประมาณในการพัฒนา ศพก.

แบบฟอร์มเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณ

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กิจกรรมพัฒนาศักยภาพ ศพก. และ ศพก. เครือข่าย

อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง

ส่วนที่ 1 ข้อมูล ศพก.

- 1.1 ชื่อเกษตรกรต้นแบบ.....นายวินัย ทองพร้อม.....
- 1.2 ที่ตั้ง ศพก. เลขที่.....33.....หมู่ที่7..... ตำบล.....นาคา.....อำเภอ..สุขสำราญ.....จังหวัด.....ระนอง
- 1.3 ☒ ศพก. หลัก ☐ ศพก. เครือข่าย

ส่วนที่ 2 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพ ศพก.

2.1 หลักการและเหตุผล

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอสุขสำราญ มีการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดระนอง เพื่อให้ ศพก. เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด ด้านปาล์มน้ำมันให้แก่เกษตรกร รวมทั้งให้บริการทางการเกษตร เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับเกษตรกร และที่สำคัญคือเป็นกลไกการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ในอำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอสุขสำราญ มีแปลงเรียนรู้เป็นแปลงปาล์มน้ำมัน โดยในช่วงฤดูแล้งผลผลิตปาล์มน้ำมัน มีปัญหาด้านการขาดน้ำ ส่งผลผลิตมีปริมาณลดลง ซึ่งปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่มีความต้องการน้ำต่อต้นต่อปีในปริมาณมาก เพราะพืชชนิดนี้ต้องการน้ำ แต่หากขาดน้ำหรือได้น้ำไม่เพียงพอจะส่งผลให้ไม่ติดผล เนื่องจากสภาพอากาศที่ไม่แน่นอน ประกอบกับปัญหาด้านภัยแล้งกำลังส่งผลกระทบต่อเกษตรกรหลายๆสายงานอาชีพ โดยเฉพาะชาวสวนปาล์มน้ำมัน การปลูกต้นปาล์มน้ำมันนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องรักษาความชื้นในดินที่สม่ำเสมอและการระบายอากาศที่ดี การทำระบบน้ำแบบน้ำพุเป็นระบบน้ำที่มีความเหมาะสมที่สุดในสวนปาล์มน้ำมัน และการทำระบบน้ำในสวนปาล์มน้ำมันมีความจำเป็นเพื่อลดความเสี่ยงต่อการขาดน้ำของต้นปาล์มน้ำมัน ที่จะส่งผลกระทบต่อผลผลิตตลอดทั้ง สำหรับฐานเรียนรู้ด้านการป้องกันโรคและแมลงในแปลงปลูกผัก ในการปลูกผักอย่างมีคุณภาพ จำเป็นต้องมีแปลงที่มีความเหมาะสม ความพร้อมต่อการเพาะปลูก ในด้านสภาวะอากาศ การจัดการโรคและแมลง ดังนั้นเพื่อเป็นจุดเรียนรู้ และฐานเรียนรู้ที่มีคุณภาพ การทำระบบน้ำในสวนสวนปาล์มน้ำมัน และอุปกรณ์สำหรับแปลงปลูกผัก จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการเพิ่มคุณภาพและปริมาณผลผลิตได้ดียิ่งขึ้น

2.2 วัตถุประสงค์

- 2.2.1 เพื่อเป็นแปลงเรียนรู้การทำระบบน้ำในสวนปาล์มน้ำมัน
- 2.2.2 เพื่อลดปัญหาปาล์มน้ำมัน ได้รับน้ำไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้ง
- 2.2.3 เพื่อป้องกันโรคและแมลงในฐานะเรียนรู้การปลูกผักอย่างมีคุณภาพ

2.3 กิจกรรมที่จะดำเนินการ (สามารถเลือกประเด็นในการพัฒนาได้น้อย 1 ประเด็น)

() พัฒนาแปลงเรียนรู้ (ทำอะไร/ทำอย่างไร/การใช้ประโยชน์)

.....

.....

.....

.....

.....

(✓) พัฒนารูเรียนรู้ (ระบุรายละเอียดในการดำเนินกิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีการดำเนินงาน)

ฐานเรียนรู้ระบบน้ำในสวนปาล์ม

เพื่อพัฒนารูเรียนรู้ จุดสาคิตของศูนย์เรียนรู้ฯ ที่สาคิตคล่องและสนับสนุน กับหลักสูตรการ เรียนรู้ ให้อูสนใจสามารถเข้ามาศึกษาดูงานเรียนรู้อด้วยตนเอง ทั้งนี้สามารถประสานงานและบูรณาการกับ หน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนการพัฒนารูเรียนรู้ตามบทบาทของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งได้มีวิธีการ ดำเนินงาน ดังนี้

1. ประเมินศักยภาพ ศพก. โดยต้องผ่านการประเมินศักยภาพ ศพก. ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. จัดทำแบบเสนอขอรับการจัคสรรงงบประมาณ เพื่อพัฒนา ศพก. โดยมีรายละเอียด ดังนี้
 - จัดทำฐานเรียนรู้ระบบน้ำในสวนปาล์มน้ำมัน
 - 1) จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบน้ำ ได้แก่ ท่อพีวีซี ขนาด 2 นิ้ว จำนวน 6 เส้น และท่อ พีอี ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 2 ม้วน
 - จัดทำฐานเรียนรู้การป้องกันโรคและแมลงในแปลงผักปลอดสารพิษ
 - 1) จัดซื้อพลาสติกใส คลุมโรงเรือน 150 ไมครอน หน้ากว้าง 6 เมตร ยาว 20 เมตร จำนวน 2 ม้วน
 - 2) จัดซื้อตาข่ายกันแมลง ขนาดตา 32 ตา กว้าง 3.0 เมตร ยาว 30 เมตร จำนวน 1 ม้วน
3. ดำเนินกิจกรรมสนับสนุน ศพก. ให้อูรรูวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้
4. สรุปรายงานผลผู้บงคับบัญชา

() พัฒนาพื้นที่บริเวณ ศพก. เพื่อให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ (ทำอะไร/ทำอย่างไร/การใช้ประโยชน์)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 งบประมาณที่ใช้10,000.....บาท มีรายละเอียด ดังนี้ (ระบุให้สอดคล้องกับกิจกรรม ข้อ 2.3)

ที่	ประเด็น	รายการ	จำนวน (หน่วย)	หน่วย	งบประมาณที่ใช้ (บาท)
1.	พัฒนาแปลงเรียนรู้	-			
2.	พัฒนาฐานเรียนรู้	1. ท่อพีวีซี ขนาด 2 นิ้ว	6	เส้น	1,500.-
		2. ท่อ พีอี ขนาด 1 นิ้ว	2	ม้วน	3,000.-
		3. พลาสติกใสคลุมโรงเรือน 150 ไมครอน 6x20 ม.	2	ม้วน	4,000.-
		4. ตาข่ายกันแมลง ขนาดตา 32 ตา ขนาด 3x30 ม.	1	ม้วน	1,500.-
3.	พัฒนาพื้นที่บริเวณศพก.	-			

2.5 วิธีการดำเนินงาน ☒ ดำเนินการเอง ☐ จ้างเหมา

2.6 แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. พัฒนาแปลงเรียนรู้												
1.1												
1.2												
1.3												
2. พัฒนาฐานเรียนรู้												
2.1 จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์สำหรับทำระบบน้ำ										← →		
2.2 จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์สำหรับฐานเรียนรู้ด้านการป้องกันโรคและแมลงในแปลงผักปลอดสารพิษ										← →		
3. พัฒนาพื้นที่บริเวณ ศพก.												
3.1												
3.2												
3.3												

2.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ศพก.เกิดฐานเรียนรู้ด้านการทำระบบน้ำในสวนปาล์มน้ำมัน
2. ศพก.สามารถลดปัญหาปาล์มน้ำมัน ได้รับน้ำไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้ง
3. มีฐานเรียนรู้ด้านการป้องกันโรคและแมลงในฐานเรียนรู้การปลูกผักอย่างมีคุณภาพ

2.8 รายงานความสำเร็จของการดำเนินงานที่ผ่านมา (กิจกรรมและงบประมาณที่ดำเนินการ (รายการ))

จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

สินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนาศักยภาพของศพก. และศูนย์เครือข่าย ดังนี้

พัฒนาบริเวณ ศพก. โดยการจัดทำป้ายแผนผังแสดงที่ตั้ง ศพก. หลัก และศพก.เครือข่าย

1.ป้ายโฟมบอร์ด ขนาด 1 X 0.8 เมตร จำนวน 4 ป้าย เป็นเงิน 1,920 บาท

พัฒนาฐานเรียนรู้ ศพก. ฐานการเรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษอย่างมีประสิทธิภาพโดยการ
จัดซื้อ

1. พลาสติกใสคลุมโรงเรือน 200 ไมครอน 6x15 ม. จำนวน 2 ม้วน เป็นเงิน 3080 บาท

2.9 ความพร้อมของโครงการ

- ☒ ดำเนินการได้ทันที หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการหรือได้รับ
อนุญาตตามกฎหมาย และสามารถดำเนินการได้ทันที
- ☐ อยู่ในระหว่างเตรียมการ หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการแล้ว
แต่อยู่ในระหว่างจัดเตรียมพื้นที่ หรือกำลังแก้ไขปัญหา / อุปสรรคต่างๆ หรือเตรียมการขอ
อนุญาตตามกฎหมาย
- ☐ อยู่ในระหว่างศึกษาความเหมาะสม และคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ

2.10 วิธีการบริหารจัดการหรือการดูแลบำรุงรักษา เมื่อโครงการแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของ โครงการ (ให้ระบุหน่วยงานให้ชัดเจน)

1) ตรวจสอบรอยรั่วตามแนวท่อและข้อต่อต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ รอยรั่วเล็กๆ อย่างสม่ำเสมอ
เพื่อให้การให้น้ำมีประสิทธิภาพสูงสุดและยืดอายุการใช้งานของอุปกรณ์

2) ดูแลตรวจเช็คฝ้ายางและตาข่ายกันแมลงอย่างสม่ำเสมอ และควรพับเก็บในที่ร่มเมื่อไม่ได้มี
การใช้งาน หรือช่วงพักแปลง

2.11 ปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัด

- ไม่มี -

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในพื้นที่ที่มีฝนตกชุกตลอดทั้งปี จนได้รับการกล่าวขานว่า เมืองแห่งฝน ๘ แดด ๔ ซึ่งการมีน้ำตลอดปีหลายคนอาจมองว่าเป็นผลดีต่อพืชหลายๆชนิด โดยเฉพาะปาล์มน้ำมัน เนื่องจากเป็นพืชที่ต้องการน้ำในการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิต แต่ก็มีผลเสียซ่อนอยู่คือ นอกจากปาล์มน้ำมันจะมีความต้องการน้ำในปริมาณที่เพียงพอแล้วนั้น ปาล์มน้ำมันยังมีความต้องการสารอาหาร และธาตุอาหารในปริมาณที่เหมาะสมด้วยเช่นกัน จึงจะมีผลผลิตที่ได้คุณภาพ แต่เนื่องจากปริมาณน้ำฝนเยอะเกินไป การให้ปุ๋ย และธาตุอาหารต่าง ๆ จึงเป็นอุปสรรคต่อการผลิต เนื่องจากเกิดการชะล้างของหน้าดิน การดูดซึมสารอาหารของพืชจึงไม่ได้ในปริมาณเหมาะสม เกษตรกรจึงได้ศึกษาความรู้ พร้อมทั้งการจัดบันทึก เก็บข้อมูล รวมถึงใช้หลักวิชาการทั้งในด้านปริมาณสารอาหารที่พืชต้องการ การตรวจวิเคราะห์ดิน การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และสามารถจัดการดูแลสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจได้อีกด้วย

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

เนื่องจากปัจจุบันความผันผวนของสภาพอากาศ ภาวะโลกร้อนทำให้เกิดภัยแล้ง น้ำท่วม พายุ และอากาศแปรปรวนบ่อยครั้ง ส่งผลกระทบโดยตรงต่อผลผลิตทางการเกษตร ปัญหาดินเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมี และการขาดการบำรุงรักษาอย่างเหมาะสม ส่งผลให้ผลผลิตลดลง ปริมาณน้ำที่สูงหรือในบางปีขาดแคลนน้ำ ส่งผลต่อปริมาณผลผลิต คุณภาพและความปลอดภัยของผลผลิต ความกังวลของผู้บริโภคเรื่องสารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร ทำให้ต้องมีการนำเทคโนโลยีการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) และมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practices) มาใช้ เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพและความปลอดภัยของอาหาร และการขาดองค์ความรู้และเข้าถึงเทคโนโลยีด้านการเกษตร ที่ปัจจุบันมีความก้าวหน้าไปอย่างมากทำให้ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้แปลงของตนเอง

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

๑.๑) การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่

การวิเคราะห์ดิน ศพก. มีการใช้ชุดตรวจสอบดิน หรือส่งตัวอย่างไปวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ เพื่อทราบค่าธาตุอาหาร ความเป็นกรด-ด่าง และปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้สามารถจัดการธาตุอาหารได้อย่างเหมาะสม ไม่ใช้ปุ๋ยเกินความจำเป็น และลดการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม

ระบบน้ำในแปลง: มีการนําระบบให้น้ำ มาใช้ในแปลงทำให้ประหยัดน้ำ ลดการสูญเสียน้ำ และมั่นใจได้ว่าพืชได้รับน้ำเพียงพอต่อความต้องการ

การจัดการปุ๋ยและธาตุอาหาร: ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และปุ๋ยสังเคราะห์ เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี ซึ่งส่งผลดีต่อโครงสร้างดินและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการให้ความรู้เรื่องการปลูกพืชหมุนเวียนและพืชปุ๋ยสดเพื่อบำรุงดิน

๑.๒) การลดต้นทุนการผลิต

การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM): เน้นการใช้ชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา, เชื้อราบีวเวอเรีย, เชื้อแบคทีเรียบาซิลลัส ทูริงเยนซิส (Bt) ในการควบคุมศัตรูพืชและโรคพืช แทนการใช้สารเคมีที่อาจมีราคาสูงและเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

การผลิตปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพ: สอนและส่งเสริมการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อลดการซื้อปุ๋ยเคมี และยังช่วยลดปริมาณขยะอินทรีย์

การเลือกใช้พันธุ์พืชที่เหมาะสม: แนะนำพันธุ์พืชที่ต้านทานโรคและแมลงศัตรูพืช หรือพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และตลาด เพื่อลดความเสี่ยงและต้นทุนในการดูแลรักษา

๑.๓) การลดการระบาดของศัตรูพืช

การใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช: ศพก. เป็นแหล่งเรียนรู้และผลิตชีวภัณฑ์ต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรนำไปใช้ควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชอย่างปลอดภัย

การใช้กับดักและสารล่อ: ส่งเสริมการใช้กับดักแมลง เช่น กับดักกาวเหนียว กับดักฟีโรโมน หรือสารล่อแมลงต่างๆ เพื่อลดปริมาณแมลงศัตรูพืช

การปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ไม่เหมาะสมกับการระบาดของ: เช่น การปลูกพืชสมุนไพรไล่แมลง การปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อตัดวงจรชีวิตของศัตรูพืช

การพยากรณ์และเตือนการระบาดของ: ศพก. มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเฝ้าระวังและเตือนการระบาดของศัตรูพืช ทำให้เกษตรกรสามารถเตรียมรับมือได้ทันท่วงที

๑.๔) การเพิ่มผลผลิต

การใช้ปุ๋ยและธาตุอาหารตามค่าวิเคราะห์ดิน: การจัดการธาตุอาหารที่เหมาะสมทำให้พืชเจริญเติบโตได้เต็มที่และให้ผลผลิตสูงขึ้น

การปรับปรุงพันธุ์พืช: แนะนำพันธุ์พืชที่ให้ผลผลิตสูง ทนทานต่อสภาพแวดล้อม หรือมีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด

การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว: ให้ความรู้และเทคโนโลยีในการลดการสูญเสียผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพดีและสามารถเก็บรักษาได้นานขึ้น

๑.๕) การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

การรับรองมาตรฐานสินค้า: สนับสนุนให้เกษตรกรขอการรับรองมาตรฐานต่างๆ เช่น GAP (Good Agricultural Practices), เกษตรอินทรีย์ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคและเพิ่มมูลค่าสินค้า

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๒.๑) การวิเคราะห์ดิน ศพก. มีการใช้ชุดตรวจสอบดิน หรือส่งตัวอย่างไปวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ เพื่อทราบค่าธาตุอาหาร ความเป็นกรด-ด่าง และปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้สามารถจัดการธาตุอาหารได้อย่างเหมาะสม ไม่ใช้ปุ๋ยเกินความจำเป็น และลดการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม

๒.๒) การลดต้นทุนการใช้ปุ๋ย โดยการกักเก็บปุ๋ยไว้ในท่อ ในช่วงที่มีฝนตกชุก ลดการชะล้างปุ๋ยบริเวณหน้าดิน

๒.๓) นวัตกรรมการทำหมกยางพารา เพื่อเพิ่มปริมาณ คุณภาพและจำนวนวันที่เก็บเกี่ยวผลผลิตของน้ำยางพาราในช่วงฤดูฝน ทำให้สามารถกรีดยางได้ในวันที่มีฝนตก

๒.๔) การใช้สารชีวภัณฑ์และกับดักล่อแมลงไปใช้ควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชอย่างปลอดภัย

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทนต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๓.๑) การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และดูแลสุขภาพสภาพแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน การใช้ปุ๋ยอย่างแม่นยำจะทำให้พืชได้รับธาตุอาหารที่เพียงพอตามความต้องการจริงของดินและพืชชนิดนั้น ๆ ไม่มากเกินไปจนสิ้นเปลืองและเกิดมลภาวะ หรือน้อยเกินไปจนพืชขาดสารอาหาร

๑. เก็บตัวอย่างดิน : เก็บตัวอย่างดินจากแปลงปลูกตามวิธีการที่ถูกต้อง เพื่อนำไปวิเคราะห์

๒. วิเคราะห์ดิน : ส่งตัวอย่างดินไปยังห้องปฏิบัติการที่เชื่อถือได้ เพื่อวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารหลัก (ไนโตรเจน, ฟอสฟอรัส, โพแทสเซียม) และความเป็นกรด-ด่าง (pH) ของดิน

๓. ประเมินผลวิเคราะห์ : ตรวจสอบผลวิเคราะห์ดินที่ได้ และเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานของธาตุอาหารแต่ละชนิดที่พืชต้องการ

๔. คำนวณปริมาณปุ๋ย : คำนวณปริมาณธาตุอาหารที่ต้องเพิ่มเติม หรือปรับปรุงดิน เพื่อให้ได้ปริมาณธาตุอาหารที่เพียงพอต่อความต้องการของพืช

๕. เลือกชนิดปุ๋ยและอัตราการใช้ : เลือกปุ๋ยที่มีสูตรและอัตราส่วนของธาตุอาหารใกล้เคียงกับที่คำนวณไว้ และใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ

๖. การจัดการดินและปุ๋ย : ปรับปรุงดินที่มีปัญหา เช่น ดินเปรี้ยว ดินเค็ม หรือดินเสื่อมโทรม ก่อนการใส่ปุ๋ย และควรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมด้วย เพื่อปรับปรุงโครงสร้างดินและเพิ่มประสิทธิภาพการใส่ปุ๋ย

๗. ติดตามและปรับปรุง : สังเกตการเจริญเติบโตของพืช และปรับปรุงการใส่ปุ๋ยตามความเหมาะสม

๓.๒) การใช้สารชีวภัณฑ์ในการจัดการศัตรูพืช

- การสำรวจและวินิจฉัยศัตรูพืช/โรคพืชที่ถูกต้อง เพื่อระบุชนิดของศัตรูพืช (แมลง ศัตรูพืช) หรือเชื้อโรค (รา แบคทีเรีย ไวรัส) ที่เป็นปัญหาในแปลงปลูก โดยการตรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ สังเกตอาการผิดปกติของพืช, ชนิดและลักษณะของแมลงที่พบ, ร่องรอยการทำลาย หากไม่แน่ใจ ควรปรึกษานักวิชาการเกษตร หรือส่งตัวอย่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ

- การเลือกชนิดสารชีวภัณฑ์ที่เหมาะสม การเลือกสารชีวภัณฑ์ที่ออกฤทธิ์ตรงกับศัตรูพืช/โรคพืชที่ระบุได้ เช่น สำหรับหนอนกินใบ/หนอนเจาะ ใช้เชื้อแบคทีเรีย *Bacillus thuringiensis* (Bt) ซึ่งมีหลายสายพันธุ์ที่จำเพาะกับหนอนชนิดต่าง ๆ เพลี้ยอ่อน เพลี้ยไฟ แมลงหวี่ขาว ใช้เชื้อรา *Beauveria bassiana* (บิวเวอเรีย) แมลงที่อาศัยในดิน (เช่น หนอนด้วง หนอนกระทู้ดิน) ใช้เชื้อรา *Metarhizium anisopliae* (เมธาไรเซียม) หรือไส้เดือนฝอยกำจัดแมลง โรคพืชที่เกิดจากเชื้อราในดิน (เช่น รากเน่า โคนเน่า กล้าเน่า): ใช้เชื้อรา *Trichoderma harzianum* (ไตรโคเดอร์มา) ไส้เดือนฝอยศัตรูพืช: ใช้เชื้อรา *Paecilomyces lilacinus* (พาซิโลมัยซิส) และสำหรับไล่แมลง/ยับยั้งการกิน: ใช้น้ำหมักชีวภาพ หรือสารสกัดจากพืช เช่น สารสกัดสะเดา

- การเตรียมและอัตราส่วนการใช้ที่ถูกต้อง เพื่อให้สารชีวภัณฑ์มีประสิทธิภาพสูงสุดและไม่เกิดผลเสีย โดยการอ่านและปฏิบัติตามคำแนะนำบนฉลากผลิตภัณฑ์อย่างเคร่งครัด

- การละลาย/การหมัก: ชีวภัณฑ์บางชนิดอาจต้องนำมาละลายน้ำ หรือแช่น้ำทิ้งไว้ระยะหนึ่งก่อนนำไปใช้ (เช่น ชีวภัณฑ์ที่เป็นผงหรือสปอร์)

- อัตราส่วน: ผสมสารชีวภัณฑ์กับน้ำในอัตราส่วนที่กำหนด ห้ามเพิ่มหรือลดปริมาณเองโดยไม่มีข้อมูล เพราะอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ

- การกรอง: ควรกรองสารละลายชีวภัณฑ์ก่อนนำไปใส่ถึงพ่น เพื่อป้องกันการอุดตันของหัวฉีดพ่น

- ช่วงเวลาและวิธีการใช้ที่เหมาะสม เพื่อให้ชีวภัณฑ์เข้าถึงศัตรูพืชหรือเชื้อโรคเป้าหมาย และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยช่วงเย็นหรือพลบค่ำ เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ประเภทจุลินทรีย์ (เช่น บิวเวอเรีย, เมธาไรเซียม, Bt) เพราะไม่มีแสงแดดจ้าที่จะทำให้ตายเชื้อ และมีความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศสูง ซึ่งส่งเสริมการเจริญเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์ สารชีวภัณฑ์หลายชนิดมีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อ

ใช้กับศัตรูพืชในวัยอ่อน (เช่น หนอนวัย ๑-๓) สำหรับโรคพืช ควรใช้ไตรโคเดอร์มาเพื่อป้องกันก่อนที่จะเกิดการระบาดของโรค

- การใช้ร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ และการเก็บรักษา:

- ไม่ผสมกับสารเคมี: หลีกเลี่ยงการผสมสารชีวภัณฑ์ โดยเฉพาะจุลินทรีย์ กับสารเคมีกำจัดเชื้อรา (fungicides) หรือสารเคมีกำจัดแมลงบางชนิด เพราะอาจทำให้เชื้อจุลินทรีย์ตายหรือประสิทธิภาพลดลง หากจำเป็นต้องใช้ ควรเว้นระยะห่างการพ่น ๓-๗ วัน

- การเก็บรักษา: เก็บสารชีวภัณฑ์ในที่ร่ม เย็น แห้ง พ้นจากแสงแดดโดยตรง และตามอุณหภูมิที่ระบุบนฉลาก เพื่อรักษาคุณภาพและประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก. ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๕.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ปาล์มน้ำมัน.....	พื้นที่ปลูกจำนวน.....	๑๕.....	(ไร่-งาน-วา)
๑.๒) ยางพารา.....	พื้นที่ปลูกจำนวน.....	๒๔.....	(ไร่-งาน-วา)
๑.๓) มังคุด.....	พื้นที่ปลูกจำนวน.....	๖.....	(ไร่-งาน-วา)
๑.๔) ผักสวนครัว.....	พื้นที่ปลูกจำนวน.....	๒.....	(ไร่-งาน-วา)
๑.๕) ส้มเขียวหวาน.....	พื้นที่ปลูกจำนวน.....	๑.....	(ไร่-งาน-วา)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ปาล์มน้ำมัน มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าปุ๋ย.....	เป็นเงิน.....	๖,๐๐๐.....	บาท/ไร่
๑.๒) ค่าดูแลสวน.....	เป็นเงิน.....	๒,๕๐๐.....	บาท/ไร่
๑.๓) ค่าจ้างแรงงาน.....	เป็นเงิน.....	๓,๐๐๐.....	บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต.....	๑๑,๕๐๐.....	บาท/ไร่	
รายได้.....	๒๘,๐๐๐.....	บาท/ไร่	

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- ๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ยางพารา, ผักสวนครัว
เฉลี่ยรายได้วันละ.....๑,๐๐๐.....บาท/วัน
- ๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ยางพารา, ผักสวนครัว
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๑๒,๐๐๐ บาท/สัปดาห์
- ๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ปาล์มน้ำมัน, ยางพารา, ผักสวนครัว
เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๔๐,๐๐๐ บาท/เดือน
- ๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ปาล์มน้ำมัน, ยางพารา, ผักสวนครัว, มังคุด
เฉลี่ยรายได้ปีละ ๕๓๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

- ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง

การทำการเกษตรสามารถสร้างรายได้จากอาชีพให้กับตนเองและครอบครัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากการจำหน่ายผลผลิตสด และการแปรรูปเพิ่มมูลค่า ซึ่งช่วยสร้างความมั่นคงในชีวิต และลดการพึ่งพาผู้อื่น อีกทั้งด้านการพัฒนาตนเอง การทำเกษตรต้องเรียนรู้และปรับตัวอยู่เสมอ ทั้งเรื่องดิน น้ำ พืช สัตว์ โรคพืช ศัตรูพืช เทคโนโลยีใหม่ ๆ และการตลาด ซึ่งเป็นการพัฒนาความรู้และทักษะของตนเองอย่างไม่หยุดนิ่ง มีความมั่นคงทางอาหาร มีอาหารที่ปลอดภัยไว้สำหรับบริโภคในครัวเรือน ลดภาระค่าใช้จ่าย รวมถึงมีรายได้เสริมจากกิจกรรมการเกษตรที่หลากหลายให้กับครัวเรือน

- ประโยชน์ต่อเกษตรกรรายอื่น

การทำการเกษตรของนายวินัย ทองพร้อม ซึ่งเป็นเกษตรกรต้นแบบสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่เกษตรกรรายอื่นได้ คือ เกษตรกรรายอื่นสามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เห็นแนวทางปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ และนำความรู้ไปปรับใช้กับพื้นที่ของตนเองได้ ให้คำแนะนำ ปรัชญา และช่วยเหลือเกษตรกรรายอื่นที่ประสบปัญหาหรือต้องการคำแนะนำ ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ช่วยส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แบ่งปันทรัพยากร และสร้างพลังในการต่อกรในด้านคุณภาพผลผลิต และด้านการตลาด

- ประโยชน์ต่อชุมชน

ด้านการทำการเกษตรมีผลต่อพัฒนาชุมชน คือมีการสร้างงานและกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชน กระจายรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจในท้องถิ่น คนในชุมชนมีแหล่งอาหารที่มั่นคงและเพียงพอต่อการบริโภค ลดการพึ่งพาอาหารจากภายนอก รวมถึงการช่วยกระตุ้นให้เกิดการรวมตัว การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และความร่วมมือกันภายในชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การลดต้นทุนปุ๋ย โดยการกักเก็บปุ๋ยไม่ให้สูญหายไปกับการชะล้างของน้ำฝน มีผลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติในพื้นที่การเกษตร คือ ลดการชะล้างปุ๋ยลงสู่แหล่งน้ำ ปุ๋ยเคมีที่ใส่ลงไปดิน หากพืชนำไปใช้ไม่หมดหรือใส่ในปริมาณที่มากเกินไป เมื่อฝนตกหรือมีการให้น้ำ ปุ๋ยเหล่านั้นจะถูกชะล้างไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง และทะเล ลดปัญหาดินเสื่อมโทรมการใช้ปุ๋ยเคมีเป็นเวลานานอาจทำให้โครงสร้างของดินเสื่อมโทรม ดินแข็งกระด้าง ขาดอินทรีย์วัตถุ และจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ในดินลดลง ซึ่งส่งผลให้ความสามารถในการอุ้มน้ำและการระบายอากาศของดินลดลง รวมถึงการนำขวดพลาสติกที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำ ในการประดิษฐ์เป็นอุปกรณ์สำหรับกักเก็บปุ๋ย ซึ่งเป็นการลดขยะและขวดพลาสติกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- ลดการใช้สารเคมีในดิน การลดการใช้ยาฆ่าแมลง สารกำจัดวัชพืช และปุ๋ยเคมี ช่วยลดการสะสมสารพิษในดิน ทำให้ดินมีสุขภาพดีขึ้น และเป็นแหล่งอาศัยของจุลินทรีย์และสิ่งมีชีวิตในดินที่มีประโยชน์

- ลดการใช้สารเคมีที่ทำลายสิ่งมีชีวิต โดยการใช้ชีวภัณฑ์ หรือวิธีควบคุมศัตรูพืชแบบธรรมชาติ เช่น การใช้สมุนไพรไล่แมลง ช่วยลดอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่เป้าหมาย

- การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ศพก. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร เช่น การให้น้ำแบบประหยัด (ระบบน้ำหยด, สปริงเกลอร์) การปลูกพืชที่เหมาะสมกับปริมาณน้ำในพื้นที่ หรือการสร้างแหล่งกักเก็บน้ำขนาดเล็ก ช่วยลดการใช้น้ำและรักษาสมดุลของแหล่งน้ำธรรมชาติ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

นายวินัย ทองพร้อม เกษตรกรต้นแบบ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง มีความรู้และความเข้าใจใน ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร ของพื้นที่อย่างลึกซึ้ง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การทำงานในฐานะผู้ให้คำปรึกษาและที่ปรึกษาด้านการเกษตรมี ประสิทธิภาพ การมีข้อมูลพื้นฐานที่ครบถ้วนเกี่ยวกับการเกษตรในพื้นที่ช่วยให้สามารถประเมินสถานการณ์ได้อย่าง แม่นยำและนำเสนอวิธีการแก้ไขที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ได้ดีที่สุด

- ๑) ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพืช ด้าน การเลือกพันธุ์ที่เหมาะสม การใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่ทันสมัย เช่น ปลูกพืชในโรงเรือน การควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชอย่างปลอดภัย
- ๒) ความรู้ด้านการวางแผนการผลิต การวางแผนการปลูกพืชให้เหมาะสมกับฤดูกาล การวางแผนการใช้ทรัพยากร เช่น ดิน น้ำ แรงงาน อย่างมีประสิทธิภาพ และการวิเคราะห์ต้นทุน-ผลตอบแทนก่อนตัดสินใจดำเนินกิจกรรมเกษตร
- ๓) ความรู้ด้านดิน น้ำ และสิ่งแวดล้อม ในด้านการปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับชนิดพืช การอนุรักษ์ดินและน้ำ การจัดการน้ำเพื่อการเกษตร เช่น ระบบน้ำหยด ระบบสปริงเกอร์ เป็นต้น
- ๔) ความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ และการทำการเกษตรแบบยั่งยืน ในด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการระบบเกษตรแบบผสมผสาน และการเกษตรอินทรีย์โดยไม่ใช้สารเคมี
- ๕) ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น แอปฯ พยากรณ์อากาศ, ระบบติดตามผลผลิต และการเรียนรู้จากองค์ความรู้ใหม่ ๆ เช่น เกษตรแม่นยำสูง (Precision Agriculture)
- ๖) ความสามารถในการเป็นผู้นำและการถ่ายทอดความรู้ มีจิตอาสาและพร้อมให้คำแนะนำแก่เกษตรกรรายอื่น สามารถเป็นวิทยากรหรือเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน มีทักษะการสื่อสารที่ดี และทำงานร่วมกับชุมชนได้

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเป็น ศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร และเป็นตัวเชื่อมโยงเกษตรกรกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการผลิตของเกษตรกรในพื้นที่ให้ดียิ่งขึ้น

๑) ศพก. อำเภอสุขสำราญ ทำหน้าที่เป็นแหล่งรวมองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ โดยมีกิจกรรมหลัก ๆ ได้แก่:

- จัดฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี ศพก. มีการจัดหลักสูตรการอบรมที่หลากหลายตามความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ เช่น การเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของระนอง (เช่น ปาล์มน้ำมัน ยางพารา มังคุด และกาแฟ), การเลี้ยงสัตว์, การประมง, การแปรรูปผลผลิต, การทำเกษตรอินทรีย์, การลดต้นทุนการผลิต, และการตลาด
- แปลงเรียนรู้และจุดสาธิต ภายใน ศพก. หรือในฟาร์มของนายวินัย ทองพร้อม เกษตรกรต้นแบบที่เป็นเครือข่าย จะมีการจัดทำแปลงเรียนรู้และจุดสาธิตเทคโนโลยีหรือวิธีการทำเกษตรที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้เกษตรกรสามารถมาดูของจริง สัมผัสได้ และนำไปปรับใช้กับของตนเอง
- เป็นแหล่งอ้างอิงและที่ปรึกษา เกษตรกรสามารถเข้ามาปรึกษาขอคำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในการทำเกษตรจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก.
- การผลิตสื่อความรู้ อาจมีการจัดทำเอกสาร แผ่นพับ หรือสื่อดิจิทัล เพื่อเผยแพร่ความรู้และเทคนิคต่าง ๆ ให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

๒) การใช้ประโยชน์จากหน่วยงานภาคีเครือข่ายต่าง ๆ

จุดเด่นของ ศพก. คือการเป็น แพลตฟอร์มความร่วมมือ ที่รวบรวมและประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงบริการและความช่วยเหลือได้อย่างครบวงจร ตัวอย่างหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่ ศพก. อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง ทำงานร่วมด้วย ได้แก่

- กรมส่งเสริมการเกษตร (สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด): เป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการดำเนินงานของ ศพก. จัดเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ประสานงานและให้คำแนะนำ
- กรมวิชาการเกษตร: ให้ความรู้ด้านการวิจัย พัฒนาพันธุ์พืช เทคโนโลยีการผลิต การจัดการศัตรูพืช

- กรมพัฒนาที่ดิน: ให้ความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ การใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์
- กรมปศุสัตว์/กรมประมง: ให้ความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์/ประมง การจัดการโรคสัตว์/สัตว์น้ำ
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร/การยางแห่งประเทศไทย/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด: ให้ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ การตลาด การรวมกลุ่มสหกรณ์ และการส่งเสริมพืชเศรษฐกิจหลัก
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.): ให้ข้อมูลด้านแหล่งเงินทุนและสินเชื่อเพื่อการเกษตร
- สถาบันการศึกษา/มหาวิทยาลัย: ร่วมมือด้านงานวิจัย การพัฒนาองค์ความรู้ และการฝึกอบรมเฉพาะทาง
- ภาคเอกชน: อาจเป็นบริษัทที่จำหน่ายปัจจัยการผลิต, ผู้รับซื้อผลผลิต, หรือผู้ประกอบการที่สนใจเข้ามาสนับสนุนโครงการ
- เกษตรกรต้นแบบ/ปราชญ์ชาวบ้าน: เป็นหัวใจสำคัญในการถ่ายทอดประสบการณ์ตรง และเป็นผู้ปฏิบัติจริงที่ประสบความสำเร็จ

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศพก. อำเภอสุขสำราญ ทำหน้าที่เป็น "คลินิกเกษตรเคลื่อนที่" หรือ "ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร" ในระดับพื้นที่ โดยมีกลไกและแนวทางในการให้บริการ ดังนี้

๑) การให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหเบื้องต้น

เกษตรกรต้นแบบ/ปราชญ์ชาวบ้าน: เกษตรกรต้นแบบที่มีความรู้และประสบการณ์ตรงในพื้นที่ จะร่วมเป็นที่ปรึกษาและถ่ายทอดประสบการณ์จริงในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เคยพบเจอ ให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในปัญหาทั่วไป เช่น การเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสม, เทคนิคการปลูก, การจัดการโรคและแมลงเบื้องต้น, การใช้ปุ๋ยที่ถูกต้องและประหยัด, การจัดการน้ำ เป็นต้น

๒) การเชื่อมโยงผู้เชี่ยวชาญ:

หากปัญหาที่เกษตรกรพบมีความซับซ้อนและเกินขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ประจำ ศพก. จะทำหน้าที่เป็น ผู้ประสานงาน ในการเชื่อมโยงเกษตรกรไปยังผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น

- กรมวิชาการเกษตร: สำหรับปัญหาโรคพืช แมลงศัตรูพืชที่รุนแรง การวิเคราะห์ดินอย่างละเอียด หรือการพัฒนาพันธุ์พืช
- กรมพัฒนาที่ดิน: สำหรับปัญหาดินเสื่อมโทรม ดินเปรี้ยว ดินเค็ม หรือการจัดการน้ำในแปลงเกษตร
- กรมปศุสัตว์/กรมประมง: สำหรับปัญหาสุขภาพสัตว์ โรคระบาดในสัตว์ หรือการจัดการฟาร์มปศุสัตว์/ประมง
- สถาบันการศึกษา/นักวิจัย: สำหรับปัญหาที่ต้องอาศัยการวิจัยหรือองค์ความรู้เชิงลึก

๓) การรับเรื่องร้องเรียน:

- ศพก. อำเภอสุขสำราญ ยังทำหน้าที่เป็น ช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียน หรือปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

- ประเภทเรื่องร้องเรียน รวมถึงปัญหาด้านราคาผลผลิต, ปัญหาการตลาด, ปัญหาจากภัยธรรมชาติ, ปัญหาเรื่องสารเคมีปนเปื้อน, ปัญหาการเข้าถึงปัจจัยการผลิต, หรือปัญหาอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประกอบอาชีพเกษตรกร

- กระบวนการ: เมื่อรับเรื่องร้องเรียนแล้ว เจ้าหน้าที่ ศพก. จะทำการรวบรวมข้อมูลประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เช่น สำนักงานพาณิชย์จังหวัด, สำนักงานเกษตรจังหวัด, ศูนย์ดำรงธรรม) เพื่อหาแนวทางแก้ไขหรือส่งต่อเรื่องไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง เพื่อให้เกษตรกรได้รับการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและรวดเร็ว

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสาร และ องค์ความรู้ด้านวิชาการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ที่มีข้อมูลที่ทันสมัยและถูกต้องนำไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑) การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร

ศพก. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรอย่างรอบด้าน เพื่อให้เกษตรกรสามารถตัดสินใจและวางแผนการผลิตได้อย่างเท่าทันสถานการณ์

ข้อมูลการผลิตและผลผลิต

- พยากรณ์ผลผลิต: ข้อมูลประมาณการผลผลิตพืชหลักในพื้นที่ เพื่อช่วยในการวางแผนการตลาดและการกำหนดราคา
- สถานการณ์การผลิต: รายงานสถานการณ์การเพาะปลูก/เลี้ยงสัตว์ในปัจจุบัน เช่น พื้นที่เพาะปลูก โรคระบาด ศัตรูพืช
- ปฏิทินการเพาะปลูก: ข้อมูลช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืชแต่ละชนิดตามสภาพภูมิอากาศและฤดูกาลของอำเภอสุขสำราญ

ข้อมูลการตลาดและราคา

- ราคาสินค้าเกษตร: อัปเดตราคาผลผลิตเกษตรที่สำคัญในตลาดท้องถิ่นและตลาดหลัก เพื่อให้เกษตรกรมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจขาย
- ความต้องการของตลาด: ข้อมูลแนวโน้มความต้องการสินค้าเกษตรทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการผลิตที่ตรงกับความต้องการ
- ช่องทางการตลาด: แนะนำช่องทางการจำหน่ายผลผลิตใหม่ๆ หรือเชื่อมโยงเกษตรกรกับผู้ประกอบการและผู้รับซื้อ

ข้อมูลนโยบายภาครัฐ

- มาตรการช่วยเหลือเกษตรกร: แจ้งข่าวสารโครงการเงินช่วยเหลือ นโยบายประกันภัยพืชผล หรือมาตรการเยียวยาจากภาครัฐ
- กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง: ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายหรือระเบียบใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร (เช่น มาตรฐาน GAP, อินทรีย์)

ข่าวสารทั่วไปด้านการเกษตร

- ภัยพิบัติทางธรรมชาติ: การแจ้งเตือนภัยแล้ง น้ำท่วม พายุ หรือโรคระบาด
- เทคโนโลยีใหม่ๆ: ข่าวสารความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการเกษตรที่น่าสนใจ

๒) การให้บริการด้านวิชาการเกษตร

นอกจากข้อมูลข่าวสารแล้ว ศพก. ยังเป็นแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคนิคทางวิชาการที่สำคัญ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกร:

องค์ความรู้เฉพาะด้าน:

- เทคนิคการเพาะปลูก/เลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม: เช่น การจัดการสวนยางพารา ปาล์ม น้ำมัน กาแฟ หรือไม้ผลตามหลักวิชาการ, การจัดการฟาร์มปศุสัตว์/ประมงให้มีประสิทธิภาพ
- การจัดการดินและปุ๋ย: คำแนะนำในการวิเคราะห์ดิน, การใช้ปุ๋ยให้ถูกต้องหลัก (๕ ถูก: ถูกชนิด ถูกเวลา ถูกวิธี ถูกอัตรา ถูกกับพืช), การผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM): การใช้ชีวภัณฑ์, การใช้ศัตรูธรรมชาติ, การควบคุมโดยไม่ใช้สารเคมี
- การลดต้นทุนการผลิต: เทคนิคการลดค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ เช่น การผลิตปัจจัยการผลิตเอง, การใช้พลังงานทดแทน
- การเพิ่มมูลค่าผลผลิต: เทคนิคการแปรรูปเบื้องต้น, การบรรจุภัณฑ์, การสร้างแบรนด์

การถ่ายทอดผ่านกิจกรรม:

- การจัดอบรม/สัมมนา: จัดหลักสูตรอบรมตามความสนใจของเกษตรกร โดยมีเนื้อหาทางวิชาการที่เข้มข้น และมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ
- การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Farmer Field School - FFS): เปิดโอกาสให้เกษตรกรได้มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ และแก้ไขปัญหาหารือกันภายใต้การแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
- การสาธิตในแปลงเรียนรู้: นำเทคนิคทางวิชาการมาปฏิบัติจริงในแปลงสาธิตของศพก. หรือในฟาร์มเกษตรกรต้นแบบ เพื่อให้เกษตรกรเห็นภาพและเข้าใจได้ง่ายขึ้น
- เอกสาร/สื่อวิชาการ: จัดทำและเผยแพร่คู่มือ, แผ่นพับ, หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่รวบรวมองค์ความรู้ทางวิชาการ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การขยายผลองค์ความรู้จากนายวินัย ทองพร้อม เกษตรกรต้นแบบ ไปสู่การปฏิบัติของเกษตรกรรายอื่น ๆ ในชุมชน เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างยั่งยืน เพราะเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่พิสูจน์แล้วว่าสำเร็จในพื้นที่จริง กลไกการขยายผลนี้มีหลายช่องทาง และก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมกับเกษตรกรที่นำไปปฏิบัติ

๑) การถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรสู่ชุมชน นายวินัย ทองพร้อม ได้มีบทบาท สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การจัดอบรมหรือการให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรเกี่ยวกับเทคนิคใหม่ ๆ ในการปลูกพืช การป้องกันและรักษาโรค พืช และวิธีการใช้ปุ๋ยหรือสารเคมีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในการ เพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต

๒) การจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานในพื้นที่ของนายวินัย ทองพร้อม เกษตรกรต้นแบบ โดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์โดยตรง

๓) การจัดทำแปลงสาธิต ของนายวินัย ทองพร้อม เกษตรกรต้นแบบ โดยจัดทำแปลงสาธิตในพื้นที่ของตนเอง หรือร่วมกับ ศพก. จัดทำแปลงสาธิตเทคโนโลยีหรือวิธีการที่ประสบความสำเร็จ เปิดให้เกษตรกรรายอื่นเข้ามาศึกษาดูงาน สังเกตการณ์กระบวนการปฏิบัติจริง เห็นผลลัพธ์ที่จับต้องได้ ซึ่งเป็นวิธีที่ช่วยสร้างความเข้าใจและสร้างความเชื่อมั่นได้ดีที่สุด

๔) นายวินัย ทองพร้อม เกษตรกรต้นแบบเป็นแกนนำในการก่อตั้งหรือเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ และวิสาหกิจชุมชน โดยมีการจัดประชุมกลุ่ม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ จัดเวทีเสวนา หรือเวิร์คช็อปเล็ก ๆ ในกลุ่ม ซึ่งเป็นช่องทางที่เกษตรกรสามารถซักถามข้อสงสัยและรับคำแนะนำได้อย่างใกล้ชิดและเป็นกันเอง

๕) การใช้สื่อประชาสัมพันธ์และเทคโนโลยีดิจิทัล หน่วยงานภาครัฐ หรือตัวเกษตรกรต้นแบบเอง มีการเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ (แผ่นพับ, คู่มือ), คลิปวิดีโอ, ใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Facebook, YouTube, Line Group) ในการเผยแพร่เทคนิค วิธีการ หรือเรื่องราวความสำเร็จ เพื่อให้เข้าถึงเกษตรกรในวงกว้างได้อย่างรวดเร็ว

๖) การส่งเสริมการศึกษาด้านเกษตรในรุ่นใหม่ ให้ความสำคัญของการส่งเสริม การศึกษาและการฝึกอบรม สำหรับเยาวชนหรือคนรุ่นใหม่ในชุมชน เกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ทางเทคโนโลยีและ ความเข้าใจในกระบวนการเกษตรสมัยใหม่ สามารถขับเคลื่อนการเกษตรในท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการสร้างโอกาสให้กับเยาวชนในการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ รวมถึงการเปิดโอกาสในการทำงานร่วมกับองค์กรที่ เกี่ยวข้องกับการเกษตร

๗) การทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน นายวินัย ทองพร้อม มีบทบาทในการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน เพื่อขยายผลองค์ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร ทั้ง การหาแหล่งทุนสำหรับเกษตรกร การสนับสนุนเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่จำเป็นในการทำการเกษตร รวมถึงการ ช่วยเชื่อมโยงเกษตรกรกับตลาดเพื่อให้ผลิตภัณฑ์เกษตรมีโอกาสขายได้มากขึ้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

นายวินัย ทองพร้อม เกษตรกรต้นแบบมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการ พัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงานท้องถิ่น เพราะเป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์จริง และเป็นที่ยอมรับในหมู่เกษตรกรด้วยกัน การมีส่วนร่วมของเกษตรกรต้นแบบช่วยให้งานส่งเสริมการเกษตรมีความเข้าถึง เข้าใจ และตรงกับความต้องการของพื้นที่มากยิ่งขึ้น โดยมีแนวทางการมีส่วนร่วม ดังนี้

๑) การเป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ นายวินัย ทองพร้อม เปิดพื้นที่แปลงเกษตรของตนเองเป็น แหล่งเรียนรู้และสาธิต ให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ และผู้สนใจ โดยเฉพาะในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ซึ่งเป็นกลไกหลักของภาครัฐ การได้เห็นของจริงและสอบถามจากผู้ปฏิบัติโดยตรงสร้างความเข้าใจได้ดีกว่าการเรียนรู้จากตำรา โดยนายวินัย ทองพร้อม ร่วมเป็น วิทยากร ในการจัดอบรม สัมมนา หรือเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จัดโดยหน่วยงานส่งเสริมการเกษตร (เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด) หรือชุมชนเอง โดยถ่ายทอดเทคนิค วิธีการ และประสบการณ์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

๒) การร่วมวางแผนและกำหนดทิศทางการส่งเสริมการเกษตร ร่วมประชุมและให้ข้อคิดเห็น นายวินัย ทองพร้อม ได้เข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานส่งเสริมการเกษตรและผู้นำชุมชน เพื่อให้ข้อมูลสถานการณ์ ปัญหา และความต้องการที่แท้จริง ของเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งช่วยให้การวางแผนงานส่งเสริมการเกษตรมีความ

เหมาะสมและตรงประเด็นมากขึ้น มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของชุมชน หรือเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการย่อยในการจัดทำแผนงาน โครงการต่าง ๆ เพื่อให้แผนมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และตอบสนองต่อบริบทของพื้นที่ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชนิดพืชที่เหมาะสม ศักยภาพการผลิต ปัญหาอุปสรรค และโอกาสทางการตลาดในพื้นที่ ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการวิเคราะห์และวางแผนการส่งเสริม

๓) การขับเคลื่อนกิจกรรมและโครงการในพื้นที่ นายวินัย ทองพร้อม เป็น ผู้นำในการขับเคลื่อน กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตรในชุมชน เช่น การจัดวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day), การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตสินค้าคุณภาพ, การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน, และการจัดตั้งสินค้าเกษตรแบบแปลงใหญ่ ช่วยประสานงานระหว่างเกษตรกรด้วยกัน และระหว่างเกษตรกรกับหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง ทำให้ การดำเนินงานโครงการต่าง ๆ และเป็นผู้ที่เปิดรับ การทดลองนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ มาปรับใช้ใน ฟาร์มของตนเองก่อน ซึ่งหากประสบความสำเร็จ ก็จะเป็นตัวอย่างที่ดีและสร้างความมั่นใจให้เกษตรกรรายอื่น นำไปปฏิบัติ

๔) การเป็นกลไกในการแก้ปัญหาและสะท้อนความต้องการ รับฟังปัญหาและให้คำปรึกษา เบื้องต้นให้แก่เกษตรกรในชุมชนเมื่อประสบปัญหา เนื่องจากมีความไว้วางใจและรู้สึกเข้าถึงง่าย รวบรวมปัญหาและ ความต้องการของเกษตรกรในชุมชน และ สะท้อนไปยังหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างเป็น รูปธรรม หรือนำไปพิจารณาในการกำหนดนโยบาย รวมถึงเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ เกษตรในระดับท้องถิ่น เพื่อนำเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

บทบาทของนายวินัย ทองพร้อม ประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตร (ศพก.) ถือเป็นตำแหน่งสำคัญและมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่หลากหลายในการขับเคลื่อน ศพก. ให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาภาคการเกษตรในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน โดยทั่วไปแล้ว ประธานคณะกรรมการ ศพก. บทบาทหลัก ๆ มีดังนี้

๑) บทบาทด้านการบริหารจัดการและกำกับดูแล เป็นผู้นำในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ ทิศทางการดำเนินงานของ ศพก. ให้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ และความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ ดูแลและกำกับให้การดำเนินงานของ ศพก. เป็นไปตามแผนงาน โครงการ และงบประมาณที่กำหนดไว้ รวมถึงการ ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ร่วมกับคณะกรรมการในการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ของ ศพก. เช่น บุคลากร (เจ้าหน้าที่, เกษตรกรต้นแบบ), งบประมาณ, วัสดุอุปกรณ์, และพื้นที่แปลงเรียนรู้ ให้เกิดประโยชน์ สูงสุด สร้างบรรยากาศและกลไกที่ส่งเสริมให้คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ เกษตรกร และหน่วยงานภาคีเครือข่ายเข้า มามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและตัดสินใจ

๒) บทบาทด้านการประสานงานและสร้างเครือข่าย เป็นตัวแทนของ ศพก. ในการประสานงาน และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรในทุกกระดับ (เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ/ จังหวัด, กรมวิชาการเกษตร, กรมพัฒนาที่ดิน, ธ.ก.ส. ฯลฯ) เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ องค์ความรู้ และบุคลากร เป็นแกนนำในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้นำชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรใน

พื้นที่ เพื่อให้ ศพก. เป็นที่ยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนอย่างแท้จริง พร้อมทั้งทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงและผู้แทนของเกษตรกรในการนำเสนอความต้องการ ปัญหา และข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓) บทบาทด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ ร่วมกับคณะกรรมการในการพิจารณาคัดเลือกองค์ความรู้ เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมทางการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่และสามารถนำไปขยายผลได้จริง เป็นต้นแบบและวิทยากร ในฐานะเกษตรกรต้นแบบ ประธานคณะกรรมการฯ จะเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำเกษตรที่ประสบความสำเร็จ

๔) บทบาทด้านการแก้ไขปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน เป็นที่ปรึกษาหลักในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรที่ซับซ้อน หรือปัญหาที่ต้องการประสบการณ์และความเชี่ยวชาญสูง รับฟังปัญหาและความเดือดร้อนของเกษตรกรในพื้นที่ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ รวมถึงการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหรือความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรในชุมชน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

นายวินัย ทองพร้อม ในฐานะเป็นประธาน ศพก. อำเภอสุขสำราญ รวมถึงการเป็นเกษตรกรต้นแบบมีความภาคภูมิใจในการดำเนินงานคือการได้เป็นส่วนสำคัญในการ ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ซึ่งสะท้อนผ่านผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและคุณค่าที่ส่งมอบให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ได้แก่

๑) การสร้างโอกาสและยกระดับศักยภาพเกษตรกร ความภูมิใจอยู่ที่การได้เป็นส่วนหนึ่งในการยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกร ให้ความรู้ที่ช่วยให้เกษตรกรมีทักษะที่เพิ่มขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาได้เอง มีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้น

๒) การเห็นเกษตรกรเติบโตและเป็นต้นแบบต่อไป สิ่งที่ภาคภูมิใจคือการได้เห็น เกษตรกรที่เคยมาขอความรู้ เติบโตขึ้นจนกลายเป็นผู้ให้ความรู้คนต่อไป เกษตรกรเหล่านั้นได้นำความรู้ไปปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ และพร้อมที่จะแบ่งปันประสบการณ์ของตนเองให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ ในชุมชน กลายเป็นเครือข่ายความรู้ที่ไม่สิ้นสุด

๓) การเป็นศูนย์กลางความรู้และนวัตกรรม ความภาคภูมิใจแรกคือการที่ ศพก. อำเภอสุขสำราญได้รับการยอมรับให้เป็น แหล่งรวมองค์ความรู้และนวัตกรรม ด้านการเกษตรที่ทันสมัยและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน เราได้รวบรวมและพัฒนาเทคนิคการผลิตที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย, การทำเกษตรแบบยั่งยืน, การลดต้นทุน, หรือการเพิ่มมูลค่าผลผลิต ความภูมิใจคือการที่เราสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เหล่านี้จากนักวิชาการ เกษตรกรต้นแบบ และภูมิปัญญาชาวบ้านไปสู่เกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) การยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกร หัวใจสำคัญของความภาคภูมิใจคือการได้เห็น คุณภาพชีวิตของเกษตรกรดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เมื่อเกษตรกรนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เราถ่ายทอดไปปรับใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน หรือการเข้าถึงตลาดที่กว้างขึ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนนำไปสู่การมีรายได้ที่มั่นคงขึ้น ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

๕) การสร้างชุมชนเกษตรที่เข้มแข็ง ศพก. อำเภอสุขสำราญ ไม่เพียงแค่พัฒนาเกษตรกรรายบุคคล แต่ยังภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเกษตร เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมให้เกิด การรวมกลุ่ม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรด้วยกัน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการร่วมมือกัน แก้ไขปัญหา สิ่งเหล่านี้ทำให้ชุมชนมีความสามัคคี มีพลังในการต่อรอง และสามารถพัฒนาไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง

๖) การเป็นที่พึ่งและศูนย์รวมการทำงานร่วมกัน เป็นจุดนัดพบที่สำคัญของทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น เกษตรกร เจ้าหน้าที่รัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการ ที่มาร่วมกันทำงาน เพื่อแก้ไขปัญหา ให้คำปรึกษา และ ขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรไปพร้อมกัน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- ประธาน ศพก.อำเภอสุขสำราญ
- ประธานอาสาสมัครเกษตรอำเภอสุขสำราญ
- ประธานแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันอำเภอสุขสำราญ
- ครูยางอาสา
- ประธาน อพปร.อำเภอสุขสำราญ
- ครูอาสาด้านการเกษตร

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายวินัย ทองพร้อม มักจะสละเวลาจากการทำการเกษตร เพื่อไปเป็นครูอาสาด้านการเกษตร ให้กับนักเรียน ในโรงเรียนต่าง ๆ ทุกโรงเรียนในอำเภอสุขสำราญ โดยจะหมุนเวียนกันไป ซึ่งจะเป็นประจำ ในการลงไปสอนเด็กทุก ๆ ครั้ง ก็มีการเตรียมอุปกรณ์การสอนด้วยตนเอง และเด็ก ๆ ที่เรียนด้วยก็มีความสนใจ บางคนก็นำไปประกอบเป็นอาชีพในอนาคตได้ นอกจากนี้ในวันสำคัญทางศาสนา นายวินัย ทองพร้อม มีการ เตรียมเมล็ดพันธุ์ผักไว้ เพื่อแจกจ่ายให้กับผู้ร่วมงาน ซึ่งจะเป็นประจำทุก ๆ ปี และมีผู้ที่สนใจรับเมล็ดพันธุ์ผัก เพื่อนำไปเพาะปลูก เป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้แก่ประชาชน และเกษตรกรในอำเภอสุขสำราญได้เป็นอย่างมาก

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน
- ไม่มี

ภาพกิจกรรมการถอดบทเรียน ศพก. อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง
ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ปาล์มน้ำมัน) อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง

